

NOVICE

LETO IV. - št. 45

V KOČEVJU 31. OKTOBRA 1959

Cena 10 din

Od Programa študirati naprej!

Plenum Občinskega komiteja Zveze komunistov Kočevje, ki je bil 26. oktobra in katerega so se udeležili tudi sekretarji osnovnih organizacij ZK, lahko razdelimo na dva dela. V prvem delu je bilo na dnevnem redu idejno-politično delo, v drugem pa razgovor o pripravah na sestavo občinskega družbenega plana za leto 1960. Plenumu je prisostvoval in sodeloval v razpravi predsednik ideološko-politične komisije pri Okrajnem komiteju ZK Avguštin Lah.

Tovarišica Cvetka Znidaršič je podala daljši referat o ideološko-političnem delu kočevskih komunistov. V uvodu je nakazala važne misli o načelnih vprašanjih družbenega razvoja v socialistični družbi, orientacijo za bodoče delo in formiranje ekonomskih odnosov. Referat je zajel med drugim tudi vlogo Jugoslavije in njeno prizadevanje v borbi za mir. Tovarišica Znidaršič je potem obrazložila predlog programa za izobraževanje komunistov in ostalih državljanov

in v sezoni 1959/60. Program je bogat in pester. Izobraževalno delo naj bi se razvijalo v novih oblikah. Velik del izobraževanja odraslih bo odpadel na novoustanovljeno Delavsko univerzo. DU naj se razvija v osrednjo ustanovo izobraževanja.

V Kočevski Reki in Fari naj bi ustanovili Ljudske univerze. V Kočevju je, oziroma bo, začela z delom večerna politična šola ter mladinska politična šola. Večerno politično šolo obiskuje 48 slušateljev, šola za odrasle deluje v dveh oddelkih. Nekatera podjetja so pokazala premajhno razumevanje, da bi njihovi člani kolektiva obiskovali to šolo, kar je nepravilno.

Komunisti se morajo stalno izobraževati, da bodo lahko kos nalogam, ki so pred njimi, je bila najvažnejša ugotovitev na plenumu. Zato bo poleg šol, ki bodo namenjene vsem državljanom, tudi posebna predavanja za člane ZK. Pri vključevanju komunistov v širši študij bo letos storjen spet korak naprej.

V razpravi so se dotaknili konkretnih primerov in oblik izobraževanja. Aktivni prosvetni delavci se že pripravljajo na predavanje oz. študij. Prosvetni delavci opravljajo veliko družbeno-vzgojno delo, zato pa nam ne more biti vseeno, kako vzgajajo naše otroke. Učitelj mora biti nosilec naprednih idej in v tem duhu mora vzgajati tudi otroke.

V obmejnih predelih, v dolini Kolpe smo pogrešali sodelovanje med komunisti na slovenski strani s hrvaškimi komunisti. Zato naj se začne s takim sodelovanjem, kar bo v obojestransko korist.

Med drugim so v razpravi načeli vprašanje religije in kvarnih posledic, ki jih ima ta na doraščajočo mladino. Mladino moramo vzgajati v naprednem duhu. Zato pa je treba dati več poudarka na pouk družbeno-moralne vzgoje v šolah. Na teh urah naj bi sodelovali tudi člani ideološko-politične komisije pri Obč. komiteju ZK.

Zelo pomemben je bil prispevek tovariša Laha v razpravi. Med drugim je dejal, da študij na sestankih organizacij ZK ne sme biti samo formalnost. K temu nas mora siliti naše hotenje po večjem znanju in razgledanosti. Nekateri naši borci, ki so pokazali med NOV vrsto junastev, se niso po končani vojni izobraževali, zato so zaostali. Vsakemu moramo dati možnost, da se izobražuje. Nam se zdi, da je naš družbeni razvoj kompliciran, kompliciralo pa ga je naše življenje samo.

Naš družbeni razvoj gre naprej in bo šel naprej. Prav zato pa zahteva, da so komunisti oboževani z znanjem. Akcija izobraževanja se v zadnjih letih pri nas ugodno razvija. Po VII. kongresu ZKJ smo se najprej seznanili s programom ZKJ. Sedaj, ko so komunisti obogatili z znanjem iz Programa ZKJ, je treba študirati naprej. Študijski sestanki članov ZK morajo iti nazaj. Program ZKJ ni namenjen samo komunistom, ampak vsem državljanom. Ta širina našega bodočega izobraževalnega dela bo zahtevala, da bodo sestanki ZK javni — odprti za vse.

Tudi Kmetijske zadruge morajo postati politični aktiv za preobrazbo vasi. Predno pa bodo to postali, moramo ljudi vzgojiti.

Solska reforma se je začela šele sedaj razvijati. Z reformo šolstva je povezana modernizacija pouka na naših šolah. Ključne reforme je politično-ideološka vzgoja prosvetnih delavcev. Prosvetnemu delavcu je zaupana zelo važna vloga: Začetni moramo vzgajati prosvetne delavce. Dat jim moramo možnost, da bodo obiskali in videli naša socialistična podjetja, tovarne, da bodo seznanjeni s komunalno ureditvijo itd. Prav bi bilo, da bi del učnega načrta v šolah dala komuna. Otroci morajo že iz osnovne šole prinesiti vsaj nekaj pojmov o naši stvarnosti, ki se dogaja okoli njih, da bodo tako sposobni prevzeti dolžnosti od starejše generacije. Tu se moramo spet povrniti na vzgojo prosvetnih delavcev, da bodo v pravilnem duhu vzgajali naše otroke.

Danes gre reforma šole vzporedno z ustanavljanjem šol za odrasle. Te šole so tako organizirane, da dobijo ljudje na poljuden način potrebno osnovnošolsko izobrazbo. Tem šolam je treba nuditi vso pomoč. Tudi v Kočevju ne bo ostalo samo pri tej šoli. Verjetno bodo v bližnji bodočnosti govorili o ustanovitvi večerne tehnične šole.

V drugem delu plenuma so razpravljali o pripravah na sestavo družbenega plana občine za leto 1960. Sekretar Obč. komiteja ZK Boris Mikoš je obrazložil nekatere najpomembnejše postavke perspektivnega petletnega plana, ki ga je ObLO sprejel na sobotni seji. Prikazal je tudi predvideni porast družbenega proizvoda in narodnega dohodka v letu 1960 oziroma do (Nadalj. na 3. strani)

KOMEMORACIJE ZA DAN MRTVIH

V nedeljo 1. novembra, na Dan mrtvih bodo v vseh večjih krajih, kjer so grobovi padlih borcev in spomeniki, žalne svečanosti.

V Kočevju bo ob 8. uri komemoracija pred spomenikom na Rudniku, ob 9. uri pa bo na partizanskem pokopališču na Trati. Vence pa bodo položili na spomenike in spominske plošče v mestu. Komemoracije bodo tudi v Kočevski Reki, Predgradu, Osilnici in drugod.

Organizacija Zveze borcev bo skupaj z mladino in šolskimi otroci lepo uredila grobove in poskrbela, da ne bo partizanskega groba, ki bi ga na Dan mrtvih ne uredili in obiskali.

Organizacija Zveze borcev vabi vse prebivalce, da se žalnih svečanosti masovno udeležijo.

študijska knjižnica
Mirana Jarc
Novo mesto

ANEZ	1920. 1942
ANTON	1901. 1942
DRAGO	1921. 1942
FRANC	1915. 1942
ALOJZ	1913. 1942
ALOJZ	1915. 1942
JOŽE	1911. 1942
VLADIMIR	1908. 1942
DRAGO	1922. 1942
JOŽE	1903. 1942
MIHA	1888. 1942
MATIJA	1880. 1942
STEFAN	1889. 1942
STEFAN	1921. 1942
ALOJZ	1896. 1942
JOŽE	1899. 1942
ANTON	1894. 1942
IVAN	1905. 1942
ANTON	1915. 1942
ALOJZ	1905. 1942

Imena se vrstijo... Krvni davek naših ljudi je bil tako velik, da ni večjega kraja, kjer bi ne stali spomeniki in spominske plošče padlih za svobodo. Na Dan mrtvih jih bomo obiskali

S sklepanjem pogodb o kooperaciji do konca leta

Na seji Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo OLO Ljubljana, ki je bila 13. oktobra, so obravnavali več vprašanj. V prvi vrsti so govorili o novi lestvici katastrskega dohodka. Doslej je poleg republiške katastrske uprave še 33 katastrskih uprav, ki niso nikjer povezane z okrajnimi ljudskimi odbori. Da bi zboljšali delo teh uprav, so predlagali, naj bi jih navezali na neko okrajno organizacijsko celoto, republiška uprava pa naj bi predvsem dajala potrebna navodila in vsklajevala njihovo delo. Svet je ta predlog potrdil, po proučitvi pa naj bi ga poslali v obravnavo Izvršnemu svetu.

V nadaljevanju seje so govorili tudi o jenski setvi in izpolnjevanju plana kooperacije. Ugotovili so, da se je plan kooperacije pri

visokorodnih žitih v primeri s preteklim letom dvignil za 17 odstotkov. Setev je bila dobro organizirana, primanjkovalo je le seme nekaterih vrst. Doslej so kmetijske zadruge sklenile 50 odstotkov pogodb za setev visokorodnih žit, za setev domačih 27 odstotkov in 23 odstotkov za ječmen. Med najboljšimi občinami je bila tudi grosupeljska, slabše pa so bile občine Dobropolje, Trbovlje itd. Marsikje so se preveč zanašali na pomoč ljudskih odborov, premalo pa so tudi uporabljali stroje, čeprav so

letos nabavili precej novih traktorjev. Ponekod, predvsem v krajih med Dobropoljem in Kamnikom, ljudje kooperaciji preveč ne zaupajo, češ da imajo svoje seme, zadostuje pa hlevski gnoj, ki pa ga potem primanjkuje za druge kulture.

Svet je sklenil, da bodo sklepanje pogodb nadaljevali in do konca leta zaključili, površine pa, ki so izpadle pri pšenici, bodo zasadili z drugimi kulturami, predvsem s krmilnimi rastlinami.

PO SVETU

MAŠKOMENTAR

STANOVANJE S PREDPLAČILI

Z novimi zakonskimi predpisi, ki bodo stanovanjske razmere in najemnine postavili na gospodarski račun, bodo dane tudi posebne možnosti, da lahko državljan pridejo do svojih stanovanj. Dokajšnjo pozornost v teh predlogih vzbujajo predvsem možnost, dobiti stanovanje s predplačilom. Predvideni sta dve vrsti predplačil, in sicer z lastninsko pravico nad stanovanjem in s pravico izkoriščanja stanovanja, ki pa še vedno ostane v družbeni lastnini.

Predplačila bodo zbirali ob določenih pogojih in z razpisom sklada za kreditiranje stanovanjske izgradnje. Prednost pa bodo imeli tisti, ki bodo nudili višji znesek kot predplačilo in krajši odplačilni rok.

Poglejmo praktičen primer: Vzemimo n. pr., da gre za stanovanje, ki bo stalo dva in pol milijona dinarjev. Z razpisom je določeno, da bodoči lastnik mora sodelovati pri izgradnji z 39 % te vrednosti. Če se pojavi interesent, ki bo nudil 40 ali več odstotkov, bo imel pri dodelitvi prednost. Ko bo ta znesek vplačal, se bo vselil v stanovanje z obvezjo, da bo razliko do celotne vrednosti stanovanja odplačeval recimo v 30 letih. Stanovanje bo potem njegova lastnina, katero lahko proda, prenese na koga drugega ali pa zapusti komu kot dediščino. V tem primeru je za dobo 25 let oproščen tudi plačevanja hišnega davka.

Približno tak je tudi postopek pri predplačilu za stanovanje s pravico koriščenja. Tudi tu višina vplačila zavisi od ocene upravnega odbora Sklada za kreditiranje stanovanjske izgradnje, vendar se v tem primeru vplačani znesek na določen način vrača lastniku. Predplačilo se računa kot predujem na amortizacijo. Znano je, da bodo nove najemnine sestavljene iz dveh delov, in sicer iz zneska za amortizacijo in iz dela za upravljanje, vzdrževanje in popravila zgradbe.

Primer: če nekdo v naprej plača 500 tisoč dinarjev za stanovanje, v katerem bo nova najemna znašala recimo 5000 din in od tega 2500 din odpade na amortizacijo, bo do konca vplačanega zneska — konkretno v tem primeru 200 mesecev ali 16 let in 8 mesecev — plačeval na račun najemnine samo 2500 din mesečno.

Novi predpisi bodo način predplačevanja postavili na zelo široko osnovo, tako bodo tudi podjetja in ustanove lahko zbirale prednaročila za svoje člane. Podjetja pa svojim delavcem in uslužbencem lahko prodajo stanovanja, ki so jih sama zgradila, ali jim dajo posojilo za gradnjo stanovanj. V obeh primerih bodo vložena sredstva dobila povrnjena z odplačilom.

Novi predpisi bodo močno vzpodbudili državljanke, da bodo lastna sredstva vlagali za gradnjo novih stanovanj in s tem močno pomagali prebroditi stanovanjsko krizo.

Plenum Okrajnega komiteja ZKS

V torek 27. oktobra se je v Ljubljani sestel plenum Okrajnega komiteja ZKS Ljubljana. Na plenumu so razpravljali o gospodarskem razvoju na območju okraja. Referat o izpolnjevanju perspektivnega plana je imel Uroš Ruprecht. Dejal je, da bo planirana proizvodnja za prva tri leta perspektivnega plana letos dosežena z okrog 104 %. K temu v veliki meri prispeva nagrajevanje po učinku v delovnih kolektivih. V ljubljanskem okraju nagrajujejo danes po tako imenovanem neposrednem učinku 60 % vseh del, na temelju drugih oblik nagrajevanja pa okrog 30 %. Tako je v vseh oblikah nagrajevanja po

učinku zajetih 90 % vseh del.

Glede na utemeljena pričakovanja, da bo petletni načrt do 1961. leta že prihodnje leto izvršen, je plenum sprejel več zaključkov in predlogov, ki ugotavljajo, kje je treba povečati prizadevanja in napore, da bo to doseženo.

Naloge ne bo tako lahko izpolniti, zato bodo morali zbori proizvajalcev temeljito analizirati stanje in sprejeti ustrezne zaključke. Prav tako bodo morale tudi politične organizacije v podjetjih in samoupravnih organi sprosti odpravljati pomanjkljivosti in zagotoviti še višjo produkcijo in uspešnejšo proizvodnjo.

Problemi Sodražice pred Socialistično zvezo

Pred kratkim je bil v Sodražici plenum Občinskega odbora Socialistične zveze. Na njem so razpravljali o delu in nalogah SZDL. O delu SZDL je poročal predsednik Obč. odbora SZDL tov. Cuderma.

Zakon o nacionalizaciji stanovanjskih hiš in gradbenih zemljišč daje možnosti, da se gradi v večjih središčih več zgradb. Na plenumu so ugotovili, da se bolj splača graditi dvostanovanjske stavbe — dvojčke, ki gradnjo pomenijo. Ko so razpravljali o stanovanjski gradnji, so sprejeli sklep, da naj se v Sodražici gradijo stanovanjski bloki, individualne gradnje stanovanj pa naj se opuste. Zazidalni načrt Sodražice naj zajame najprej center kraja, šele potem naj bi se gradilo izven središča.

Na plenumu so bili seznanjeni

Pomanjkanje gradbenega materiala

Na sobotni seji Sveta za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala OLO Ljubljana, so se posvetovali o občutnem pomanjkanju gradbenega materiala v letošnji gradbeni sezoni, predvsem pa v drugem polletju. V prvem polletju je bil plan gradenj celo presežen, sedaj pa se opaža, da bodo nekateri objekti le težko dograjeni.

Zastoj v industriji gradbenega materiala je nastal predvsem zaradi rekonstrukcijskih del v nekaterih cementarnah (Anhovo in Trbovlje). Svet za gradbeništvo je

z rezultati pogodbenega sodelovanja. Uspeh je bil zadovoljiv, čeprav bi bili lahko doseženi še boljši rezultati, predvsem velja to za pšenico. Govorili so tudi o letošnjem slabem pridelku krompirja in v zvezi s tem o formiranju cen temu potrošnem blagu.

Se večjo skrb bo treba posvetiti razvoju živinoreje. Ko so razpravljali o tem vprašanju, so udeleženci plenuma iz gornjih predelov občine (Loški potok) poročali, da pri njih ne zadostuje umetno osemenje živine, ter da bi bilo treba zato nabaviti še dva bika.

V razpravi o vprašanih kmetijstva so bili, mnenja, da je cena umetnemu gnojilu previsoka. Predlagali so, naj bi se njihova cena znižala.

Regulacija Bistrice bo dala krajem v dolini Sodražice veliko korist. Po zaključeni regulaciji in melioraciji bo dala zemlja trikrat večji pridelek kot sedaj.

V živahni razpravi o raznih vprašanih gospodarstva je bilo med drugim tudi poročano, da je bilo vloženo letos v občini za industrijske gradnje 5 milijonov din in za gradnjo zdravstvenega doma v Loškem potoku 5 milijonov din. Na drugi strani pa je prišlo v stanovanjski sklad razmeroma malo sredstev 8 milijonov din.

Ko so razpravljali o delu množičnih in družbenih organizacij, so ugotovili, da bo treba njihovo delo poživeti, to velja za množične in družbene organizacije. Mladina ni zgradila športnega objekta

● V Beogradu je bil podpisan sporazum v tehnični pomoči OZN Jugoslaviji. Sporazum določa, da bo Jugoslavija iz posebnega sklada OZN uporabila znesek 905.000 dolarjev, predvidenega za ureditev osmih centrov za izvenšolsko strokovno vzgojo kadrov v gospodarstvu.

● Delegacija generalne konfederacije italijanske industrije je imela v Beogradu več razgovorov o problemih sodelovanja med jugoslovanskimi in italijanskimi podjetji. Tako posvetovanja so koristna za eno in drugo deželo. Naši in italijanski predstavniki so v razgovorih izmenjali med seboj več koristnih mnenj. Italijanski predstavniki so med drugim govorili tudi o možnostih za skupno nastopanje jugoslovanskih in italijanskih podjetij na drugih tržiščih.

● V Jugoslaviji se je mudil na enotedenskem obisku podpredsednik in zunanji minister Afganistana Sadar Naim Kan. V času obiska se je sestel z najvišjimi državnimi voditelji. Pred odhodom iz Beograda je Naim Kan izjavil, da je zelo zadovoljen s svojim obiskom v Jugoslaviji. Dejal je tudi, da je njegov obisk korak dalje v poglobljanju prijateljskih odnosov med obema deželama.

● Med Francijo in ZDA vlada precejšnja razlika glede datuma konference na najvišji ravni. To povzroča diplomatom resne težave. Francoska vlada se je namreč izrekla proti predlogom ameriškega predsednika, naj bi bila konferenca v začetku decembra in zahtevala naj bi konferenco prestavili na spomlad.

● V Indoneziji se pripravljajo na ustanavljanje prostovoljnih mladinskih delovnih skupin, ki jih bodo organizirali na množični podlagi. Mladi ljudje naj bi prostovoljno pomagali pri obnovi in graditvi raznih objektov, kot so ceste, šole itd.

● Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je obtožil ZDA, da dopuščajo polete letal, ki mečejo na Kubo letake in bombe. Na zborovanju v Havani, ki mu je prisostvovalo 250.000 ljudi, je Castro med drugim dejal, da ZDA uveljavljajo gospodarsko blokado Kube, ker nočejo kupovati njenega sladkorja.

● Indija je poslala okrepiteve na obmejno postajo v vzhodnem Ladaku. Tu je prišlo prejšnji teden do spopada med kitajskimi in indijskimi granicarji. V tem času so kitajski čete zavzele še dva položaja na tem področju.

● Moskvska »Pravda« je podrobno opisala tehniko slikanja Lunine druge strani, ki je bila nevidna. Nevidna stran Lune je bila posneta s pomočjo posebnega foto-televizijskega sistema, potem pa so bili posnetki po radijski poti iz daljave 470.000 km poslani na Zemljo. Posameznim področjem na tej strani Lune so dali sovjetski znanstveniki imena, tako Moskovsko morje, Zaliv avstronavtov, Južno morje, Krater Čiolkovski itd. Odmev v znanstvenih krogih na svetu na ta velik uspeh sovjetskih znanstvenikov je velik.

● Predsednik Pakistana Ajun Kan je po prihodu v novo pakistansko prestolnico Ravalpindi proglasil »osnovno demokratično ureditev«, ki določa ustanovitev svetov v vsej deželi. Novi sveti bodo zajeli 8000 krajevnih vaških in mestnih organov in od okrajnih in okrožnih do pokrajinskih posvetov. svetov.

Odborniki o družbenem planu

S SKUPNE SEJE OBČINSKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVALCEV OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOČEVJE

16. skupna seja obeh zborov ObLO Kočevje, ki je bila 24. okt. je bila velike važnosti. Na dnevnem redu te seje je bila razprava in sprejem perspektivnega družbenega petletnega plana občine Kočevje. Poleg tega so na seji sprejeli garancijske izjave za nekatere gospodarske organizacije, sprejeli odločbo o ustanovitvi šole za odrasle, o ustanovitvi Delavske univerze in razpravljali in sklenili o priključitvi Strug k občini Kočevje.

Najprej so odborniki poslušali poročilo o izvršenih sklepih zadnje seje, potem pa je bila slovesna zaprisega novega odbornika iz volilne enote Borovce. Nato je tov. Ignac Nagode obrazložil nekatere najvažnejše značilnosti osnutka družbenega petletnega plana razvoja kočevske občine od leta 1957 do 1961. Obrazložil je tudi, zakaj se sprejema ta plan šele sedaj, ko je do konca tega plana še neka nad dve leti. Pri sestavljanju petletnega plana so sodelovale gospodarske, politične in družbene organizacije, sveti pri ObLO, poseben tehten prispevek pa je dala občinska konferenca ZK.

Družbeni bruto proizvod podjetij in gospodarstev na območju občine je znašal leta 1956 nad 4 milijarde 140 milijonov, v letu 1961 pa naj bi znašal za 63 % več ali 6760 milijonov. Družbeni proizvod je znašal leta 1956 1827 milijonov, povečanje v letu 1961 pa naj bi znašalo za 79 % ali 3283,748 tisoč. Pa še podatke o narodnem dohodku, ki je znašal leta 1956 1553,824 tisoč, leta 1961 pa naj bi znašal 2944,427 tisoč ali za 89 % več.

Številke so neprijetna stvar, vendar brez njih se ne more prikazati razmerja prejšnjega stanja in predvidenega povečanja. Številke nam povedo o precejšnjem porastu družbenega proizvoda in narodnega dohodka, ki naj bi se realiziralo do konca leta 1961.

Zanimiv je tudi podatek o višini narodnega dohodka na enega prebivalca v letu 1956, ki je znašal 106.300 (v merilu ok. 163.000) ter porast do leta 1961, ki bo znašal predvidoma 192.200 (v okvirnem merilu 264.600). V občinskem merilu se bo povečal odstotek za 80,8 %, v okrajnem pa za 62 %. To nam pokaže, da bomo kljub vsemu prizadevanju še vedno pod okrajnim povprečjem.

Sredstva s katerimi bo razpolagal ObLO ter gospodarske organizacije bodo po posameznih virih predvidoma znašale takole:

Sredstva ObLO (družbeni investicijski sklad, stanovanjski sklad, cestni sklad, proračunska sredstva za vzdrževanje in razne izboljšave komunalnih objektov oz. naselij) v skupnem znesku 800 milijonov, sredstva gospodarskih organizacij 1630,070 tisoč, druga sredstva in posojila 4580,668 tisoč, združena sredstva gospodarskih organizacij 90 milijonov in združena sredstva gospodarskih organizacij za investicije v družbeni standard 50 milijonov. Skupna investicijska sredstva naj bi znašala do konca leta 1961 7150,738 tisoč. Za gospodarske investicije je določeno skupno 75 %, za negospodarske pa 25 %.

Predaleč bi prišli, če bi naštevati vse podrobnosti petletnega družbenega plana. Precejšnji del plana je že uresničenega, tako da ga bomo v nekaterih panogah uresničili že drugo leto. Da bo petletni plan v celoti uresničen, je stvar vseh delovnih kolektivov. Plan nam narekuje, da se bo morala proizvodnja in delovna storilnost še povečati. Z večjo produk-

ktivnostjo dela, se bo dvignil tudi življenjski standard naših delovnih ljudi — to pa je tudi namen družbenega plana.

Drugo leto bomo morali začeti s pripravami na prihodnji družbeni plan. Od dobre priprave zavisi, da bo plan dobro sestavljen. Po daljši razpravi so odborniki obeh zborov z nekaterimi pripombami osnutek petletnega družbenega plana gospodarskega razvoja občine Kočevje soglasno sprejeli.

V nadaljevanju seje so odborniki sprejeli več garancijskih izjav za gospodarske organizacije: Zavod za zaposlovanje invalidov, Poslovno zvezo za kmetijstvo in gozdarstvo, Kmetijsko gozdarsko posestvo, Kmetijsko zadrugo Fara in KZ Banja loka. Odobrili so tudi kredit za kočevsko tržnico v znesku 6.000.000 din.

Potem so razpravljali o predlogu prebivalcev Strug, da se priključijo h kočevski občini. Sekretar Občinskega komiteja ZK Boris Mikoš je dal v zvezi s priključitvijo Strug k občini Kočevje pojasnilo. Dejal je, da so se za priključitev izjavili vsi prebivalci, kakor tudi, da jim je bilo predloženo, da bodo imeli iste pravice in dolžnosti kot ostali občani. Po krajši razpravi so odborniki, razen enega, vsi soglašali in potrdili priključitev Strug k občini Kočevje. S priključitvijo Strug se bo kočevska občina povečala za 700 prebivalcev.

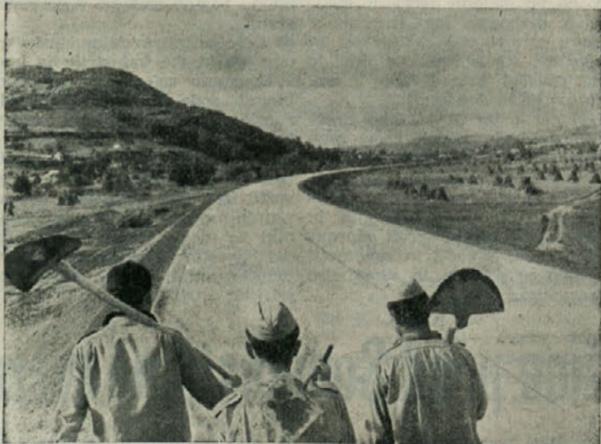
V naslednji točki dnevnega reda so razpravljali in potrdili zamenjavo zemlje, odstopitev zemlje nekaterih privatnikov v last splošnega ljudskega premoženja in dodelitev nekaterih zemljišč KGP.

Sprejeli so odločbo o ustanovitvi Delavske univerze v Kočevju, ki bo delala kot samostojen zavod z lastnim finansiranjem. Z delom bo začela 1. novembra. Za upravnika Delavske univerze je bil imenovan Stane Ocep. Imenovali so tudi člane upravnega odbora DU ter sprejeli pravila. Sprejeli so odločbo o ustanovitvi šole za odrasle v Kočevju. Za ravnateljica šole so imenovali Ludvika Goloba.

Na tej seji so imenovali tudi novega predsednika na izpraznjeno mesto predsednika poravnalnega sveta. Imenovan je bil Jože Zagar. Izvolili so tudi kadrovske komisije pri ObLO.

Na kraju še tole: Prebivalcem Strug želimo, da bi njihovi kraji v okviru kočevske komunne lepo napredovali ob sodelovanju vsega prebivalstva.

—žem

Ni sile, ki bi mladim ljudem preprečila doseči zadane naloge. Cesta, ki jo gradijo jih vodi v novo življenje

Na makedonski narodni praznik, 11. oktobra, je bil izročen prometni manjši odsek avtomobilske ceste med Negotinom in Demir Kapijo na Vardarju. Utihihla je pesem mladinskih brigad, utihnil je ropot bagrov in finišerjev, zamrlo je radostno petje krepov in lopat... Po novem betonskem in tlakovnem cestnišču so se spustile kolone avtomobilov... veselo so brneli stroji in kar požirali kilometre in kilometre ceste, delala mladih rok... Kot širok bel trak se cesta vije po dolini motnega Vardarja, med makedonskimi vasi in bregovi. Poslednjič so si brigadirji, zbrani iz vseh republik, segli v roke in se objeli, zadnjič so pogledali po trasi in po razkopanih nedrih holmov, stisk njihovih žuljavih rok pa je kot prisrega govoril: »Nasvidenje prihodnje leto!... Kolkol lepih trenutkov so preživeli v naselju ob tabornem ognju ali na trasi, v stalnem boju z vročino in dežjem, s potom in žulji, ob pesmi in plesu...»

Niti osem mesecev niso v dolini Vardarja odmevale slovenske, srbske in makedonske pesmi... Delo je bilo opravljeno pred rokom. 8170 mladincev in mladink, ki so delali na tem odseku, je lahko ponosnih na svoje delo: preko 17 kilometrov modernega, kot z ravnalom začrtanega cestnišča dovolj

Franč Grivec

zgovorno govori o delovnem poletu in bratski slogi jugoslovanske mladine... Ne bo več dolgo, ko bodo najkrajšji deli domovine povezani z najmodernejšo prometno potjo, ki bo kot srčna arterija tesno povezovala štiri republike, štiri glavna mesta. Že pred leti je bila zgrajena avtocesta med Zagrebom in Beogradom, lansko leto je mladina povezala Ljubljano z Zagrebom, letos pa so gradili na dveh odsekih: v Srbiji med Paracinom in Nišem in manjši odsek v Makedoniji...

Mladina iz mnogih daljnih dežel je z zanimanjem opazovala borbo jugoslovanske mladine in ji tudi prisrčno pomagala. Kakor lani, so tudi letos na trasi delale posebne inozemske brigade iz mnogih evropskih, afriških in azijskih dežel. Avtocesta, ki ne nosi zaman imena cesta Bratstva in enotnosti, ni vezala samo jugoslovanske mladine, ampak mladino vsega sveta. V teh mesecih je bilo ob tabornih ognjih, pod šotori in na trasi sklenjenih mnogo prijateljstev in znanstev in vsak brigadir se s ponosom spominja lepih ur in dni,

V teku so priprave za reorganizacijo nekaterih naših občin. Razformirale se bodo občine Dobropole, Lašče in Sodražica. Omenjene občine so majhne tako po teritoriju in številu prebivalstva ter gospodarski moči. Spričo vedno večjih in odgovornejših nalog, ki prehajajo iz okrajev na občine, so bile majhne občine v vedno težjem položaju, kajti na občinah je primanjkovalo potrebnih strokovno usposobljenih uslužbencev. Z namestitvijo novih uslužbencev na občinah pa bi se povečali tudi stroški za državno upravo na škodo komunalne dejavnosti. Majhne občine so se borile tudi z drugimi problemi. V občini Lašče so imeli velike izdatke za šolstvo, v občini Sodražica pa velike izdatke za zdravstvo. V ta namen so namestili za leto 1959 malo manj kot 5 milijonov dinarjev. Ta sredstva so že izpraznila in b treba verjetno dodatki k temu še 2 milijona din iz občinskega proračuna.

Že iz teh vrstic, ki delno ponazarjajo vzroke reorganizacije majhnih občin, lahko razberemo, da ni tu vmes pritisk od »goraj«, kot nekateri zlobno tolmačijo.

Po reorganizaciji bodo v mejah sedanjih občin prišli do izraza

Občina Lašče bo razdeljena

V zadnji številki našega lista je bil objavljen članek o vzrokih, ki narekujejo potrebo po združitvi občine Lašče. Danes pa, če ravno nas loči le teden dni od tedaj, pa pogledamo, kakšne so želje volilcev v občini Lašče po združitvi.

Občinski komitet ZKJ v Laščah je na podlagi dejstev sklenil, da se vprašanje združevanja posameznih krajev prepušča prosto volilcem in dal samo smernice, po katerih naj združitev poteka. V ta namen so bile sprejete tri variante. Prva: predeli iz območja Turjaka, Krava peč in še nekatere druge vasi, ki so geografsko bolj povezane z Ljubljano, naj bi se priključile občini Ljubljana-Rudnik, ves ostali teren pa občini Ribnica. Druga: predeli iz Slemenih in Velike Poljane, ki po vsem gravitirajo na Ribnico, naj se priključijo občini Ribnica, vse ostalo pa občini Ljubljana-Rudnik, in tretje: celotno območje občine Lašče naj se priključijo eni navedenih občin, in sicer tisti, za katero se bo večina volilcev odločila.

Ta predlog je občinski komitej ZK predložil plenumu Obč. odbora SZDL, ki je soglasno sprejel zadnjenega, t. j. da se sedanja občina v celoti priključijo eni izmed navedenih občin, za kar je plenum imel popolnoma tehtne razloge.

Velike Lašče, kljub temu, da tu v bodoče ne bo več občine, bodo vsekakor še nadalje predstavljale

krajevni uradi, preko katerih bodo državljani uredili mnoge stvari, ki bi jih sicer morali opraviti na občini. Podane bodo tudi vse možnosti za nadaljni razvoj komunalnega sistema. To bo v veliki meri odvisno tudi od dejavnosti krajevnih odborov, ki bodo morali biti iniciatorji komunalnih dejavnosti na svojih predelih.

Občinski komitej ZK in Občinski odbor SZDL Sodražica sta že pred dnevi razpravljala o reorganizaciji občine in na osnovi ugotovitev, da majhna občina z oziranjem na družbeni razvoj in pogojev, ki jih prinaša nov čas sprejela sklep, da se občina ukline. Odločitev, kateri komuni naj se priključijo posamezni deli občine naj odločijo ljudje sami na zborih volilcev. Tako odločitev je najbolj poštena in demokratična.

Take zbere volilcev so imeli v nedeljo 25. oktobra na predelu Drage in Loškega potoka. Zbor

nekak center krajev, ki so bili do sedaj povezani v samostojno občino. V Velikih Laščah naj ostane krajevni urad, kjer bo državljani uredili vse, kar je do sedaj lahko uredil na občini.

Občinski odbor Lašče je na seji obeh zborov v tem tednu pretresal predloge političnih organizacij in po ostri debati prišel do zaključka, da je reorganizacija neizogibna, ter sprejel sklep, da se ti predlogi prenesejo na zbere volilcev in naj se tam poleg ostalih tekočih zadev obravnava tudi vprašanje, kam naj se posamezni kraji sedanje občine priključijo.

Na seji plenuma SZDL v Laščah je bilo že popolnoma jasno, da bo sklep o notni združitvi težaven, kajti občina Lašče, kljub temu, da šteje malo številu prebivalcev, obsega zelo velik teren in so posamezni kraji med seboj zelo različni. Prometne zveze iz Velikih Lašč v Ljubljano so bolj povoljne kakor pa z Ribnico. Ko imamo danes sliko želja volilcev že pred seboj, lahko trdimo, da si politični predstavniki kraja niso delali nobenih vtvar, ko so se stvari pretresali, saj so zbori volilcev pokazali, da je razkazanje terena sedanje občine neizbežna in da vsi volilci iz krajev Slemen, Velikih Poljan, Ortneka, Podpoljan in Dvorske vasi s Karlovske doline želijo združitev z Ribnico, vsi ostali pa z združitvijo z Ljubljano-Rudnik.

Zbori volilcev so bili povsod dobro obiskani. Diskusija je bila povsod, razen v Laščah, trezna in preudarna. Volilci so se povsod zanimali za bodočnost kraja, ki se pripravljajo na združitev povsem iz gospodarskih razlogov. Najbolj žalostno sliko pa je dal ravno zbor volilcev v Velikih Laščah. Kot vedno, so se tudi na tem zboru pojavili ljudje, ki so primerjali zbor pogrebni svečanosti in krivili občinske uslužbence, da so oni krivi, da v občini ni prišlo dovolj sredstev od drugod.

Kot rečeno, to ni prvi in ne zadnji pojav v Laščah. Da pa od tega do sedaj še nismo imeli nobene koristi, se vsi lahko prepričamo, kajti prav iz teh vzrokov smo zamudili čase, ki se nam ne bodo nikdar več vrnil. Zaradi tega sem prepričan, da bi bilo bolje, če bi enkrat za vselej recepte z fižolovo oskrbo, pajčevino in občinskih blagajnah itd. spravili v arhiv in se s tem ne bi poskušali več osmešiti.

—I—

Zbori volilcev so odločali o reorganizaciji občin

Loški potok k Ložu, Draga h Kočevju

volilcev je bil najprej v Dragi. V prostorih Kmetijske zadruge so se zbrali volilci iz Drage in okoliških vasi. Od ObLO so bili na zboru predsednik občine Dane Samsa, tajnik Evgen Ivanc, v imenu Občinskega komiteja ZK pa se je zboru udeležil sekretar Slavko Kovačič.

Predsednik občine tovariš Samsa je v kratkem obrazložil, zakaj je potrebna reorganizacija občine. Med drugim je tudi dejal, da bi bilo nesmiselno, če bi se upirali reorganizaciji, ker to ne bi bilo v korist prebivalcem.

Ker je bilo na dnevnem redu zboru volilcev tudi izvolitev nekaterih članov v nove šolske odbore na Travi, Podpreski in Novem kotu, so najprej izvolili člane za šolske odbore, potem pa so razpravljali o reorganizaciji občine. Razprava je bila precej živahna. Volilci so pripovedovali: »S priključitvami moramo napraviti enkrat konec; najprej smo se priključili Loškemu potoku, potem pa k Sodražici. Sedaj želimo, da se priključimo občini Kočevje, ki je gospodarsko močna občina.« Slišali smo, kako so izjavljali zakaj nehojo pod občino Ribnico in Loško dolino, čeprav sta jim te dve bližji kot Kočevje. Ljudje vidijo v ekonomsko močni kočevski občini garancijo za napredek svojih krajev. Prepričani smo, da se v svojih hotenjih niso zmotili. Ko je dal eden iz predsednikov zboru volilcev predlog za priključitev dragarskih vasi kočevski občini na glasovanje, so se vsi izjavili za priključitev h Kočevju. Naj mimogrede omenimo, da Dragarji zamierijo Ribnici ker so tam uknili Dijaški internat, kjer je bilo več otrok iz njihovih vasi. Sedaj so ti otroci v internatu v Kočevju. Na zboru so razpravljali tudi o drugih stvareh.

Kmalu po 11. uri je bil zbor volilcev v Loškem potoku. Med ljudmi je vladalo izredno zanimanje za ta zbor, saj se je zbralo v dvorani prosvetnega doma na Hribu nad 300 volilcev. Zbora se je poleg predstavnikov ObLO Sodražica udeležil tudi republiški poslanec Matevž Hace.

V dvorani je bilo zelo živahno. Po izvolitvi delovnega predsedstva zboru, kateremu je predsedoval tov. Jože Košmrlj, je predsednik

ObLO Dane Samsa obrazložil, čemu je potrebna reorganizacija občine. Potem je govoril tudi o tem, da so se sredstva, ki so bila ustvarjena v občini, kolikor toliko pošteno delila na spodnji in gornji del občine. Tu imamo dokaz pri gradnji vodovoda, zdravstvenega doma in drugih delih v Loškem potoku. Odločitev, kam naj se priključi ta predel je stvar volilcev. Na kraju jim je zaželel veliko uspehov v mejah nove komunne.

Tovariš Matevž Hace je najprej govoril o namenu združevanja občin od leta 1952 dalje in vzrokih zakaj so bila potrebna združevanja. Le velike in gospodarsko močne občine lahko omogočijo napredek krajev. Pri združevanju občin je treba upoštevati demokratičnost in voljo ljudi. Preden pa se odločijo za priključitev tej ali drugi občini je prav, da volilci dobro premislijo o vseh momentih, ki bodo vplivali na bodoče življenje ljudi teh krajev.

V razpravi so sodelovali tudi volilci. Vsi so si bili enotni v tem, da pod občino Ribnico, ki bi bila najbližja, ne vidijo garancije za napredek potoških vasi. »Za nas je najvažnejše, da se priključimo taki občini, ki nas bo podprla v stremljenju, da se bo pri nas razvijala obstoječa industrija in gradili novi objekti. Doma imamo dovolj delovne sile, ki bi se rada zaposlila. Nam gre zato, da se kraj gospodarsko dvigne...« Takih in podobnih besed, ki so bile izrečene na zboru volilcev, bi lahko navedli precej. Ljudje so svojim gospodarnim odobravalci s ploskanjem.

Na vprašanje delovnega predsednika, kateri občini naj se priključi Loški potok, so se vsi soglasno izjavili za Loško občino. V tej občini vidijo Potočani napredek svojih krajev. Pri tem jih razdalja do sedeža nove občine, ki je precejšnja, nič ne moti. Na zboru so izvolili tudi dva člana za šolski odbor.

Volilci v Dragi in Loškem potoku so se odločili. Njihovo odločitev morajo potrditi še ObLO kamor se žele priključiti in višji forumi. Želimo, da bi v Dragi in Loškem potoku bilo uresničeno zaupanje ljudi do novih komun po napredku v njihovih krajih.

Sodražica k Ribnici

V torek 27. oktobra so imeli v Sodražici zbor volilcev. Na dnevnem redu je bila reorganizacija občine in izvolitev nekaterih članov v šolske odbore za šole v Sodražici in na Gori.

Na zboru se je zbralo precej volilcev, kot gost pa se je udeležil zboru volilcev tudi ljudski poslanec Matija Maležič. Čemu in zakaj je potrebna reorganizacija občine je volilcem lepo obrazložil predsednik ObLO Dane Samsa. Poročal je tudi o doseženih uspehih, ki so bili doseženi v komunalni dejavnosti na vsem teritoriju občine. Zaželel je, da bi Sodražica dolina tudi za naprej v mejah ribniške komunne razvijala in napredovala kot doslej.

Razprava v začetku ni bila posebno živahna. Mnogi nikakor niso mogli razumeti, zakaj je potrebna reorganizacija, kljub vsem pojasnilom. Pri ljudeh je bilo čutili nekak strah, da njihovi kraji po priključitvi k Ribnici ne bi tako napredovali kot doslej. Nova občina bo morala poskrbeti, da bo

v Sodražici tudi v naprej zdravnik, živnozdravnik ter zobozdravnik, ki ga stipendira občina.

V razpravi je sodeloval tudi Matija Maležič. Uvodoma je pojasnil, da reorganizacija občin Dobropole, Lašče in Sodražica ne predstavlja nič novega, ker bi se moralo to izvršiti že pred štirinajstimi leti. Gospodarsko močnejše občine so v tem obdobju neprimerno bolj napredovale kot majhne občine. Majhne občine so pravzaprav ovira v razvoju v državi. Razumeti moramo, da gre čas naprej... Med Ribnico in Sodražico bo moralo vladati tesno sodelovanje, kar bo obema krajema v korist.

Po končani razpravi je dal delovni predsednik zboru Evgen Ivanc predlog, da se priključi bivša občina (kot je bila pred združitvijo z Loškim potokom) k občini Ribnica. Za priključitev je glasovalo večina volilcev. Po izvolitvi nekaterih novih članov za šolske odbore osnovne šole v Sodražici in šole na Gori, je bil dnevni red zaključen.

—žem

SREČANJE NA AVTOCESTI

co. Hotel sem se malo odpočiti in urediti nakopičene mogočne vtise tega dne... Daleč pod menoj so se razprostirala nepregledna kornuzna polja, med njimi pa so v sencih drejva valovile velike skupne brigadirjeve... Zamislil sem se in v duhu ponovno preživel te štiri tedne, odkar sem prišel na cesto... Kako hitro je vse minilo, koliko vtisov, koliko lepega sem doživel. In, ali je res mogoče, da bo čez dva, tri dni vsega tega že konec? In bo ostal samo še spomin? Ne, ta mesec bo vedno živel v meni, nikdar ne bom mogel pozabiti tovarišev, s katerimi sem ga preživel na trasi... »Zdravo! Alone? (Sam).«

Ozrl sem se. Pred menoj je stal velik, krepak fant, zagorelega skoraj črnega obraza. Bujni črni lasje so se mu vsipali na čelo, pod topim nosom pa je imel rahle brke. Siroka usta so se mu raztezala v prijazen nasmeh. Tudi sam sem se mu nasmehnil in mu z roko pokazal, naj prisede.

Nekaj časa sva oba molčala, ker nobeden ni vedel, kako naj prične pogovor. Nazadnje me je on

prašal po angleško, če sem iz tega naselja.

»Ne, iz Ražnja. Mislim, da bo kakšnih 15 km od tu. Pa ti?«

»Jaz sem od tu, iz mednarodne brigade... Sem Egiptčan...«

»Student?«

»Da. Studiram medicino v Kairu. Sicer sem pa doma nižje, ob Nilu.«

Zamislil sem se. Kako je prišel ta fant iz daljine starodavne domovine faraonov, vročih puščav, iz praviljnice, nam tako odmaknjene dežele krokodolov, k nam? Ponudil sem mu cigareto. »Thank you.«

Pogovor je le počasi napredoval, ker sva oba govorila eno najslabših angleščin. In vendar sva se razumela. Če ni šlo drugače, s kretinjami.

»Kako to, da si prišel v brigado?«

»V Združeni arabski republik se veliko govori o Jugoslaviji. Znana nam je naša borba za mir, vaš boj proti Nemcem in Italijanom v svetovni vojni in sedanji napori za napredek. Prav legendaren pa je vaš vodja, Tito... Da, naša država je še zelo zaosta-

la, borimo pa se, da bi tisočletno zaostalost čimprej odstranili in ustvarili novo, srečnejše življenje. In prav zato nam je zelo všeč ne-sebična pomoč in prijateljstvo vaše države. Moji rojaki vas zelo spoštujejo, ker se tako vztrajno borite za tisto, kar »veliki« z enako vztrajnostjo odklanjajo — mir in prijateljstvo med vsemi narodi. — Mi, egiptovski študent, smo si že dolgo želeli spoznati vaše ljudi in običaje in po svojih močeh pomagati pri vašem delu... saj sta naši domovini na precej enakih pozicijah.«

Abdul, tako je bilo mojemu novemu prijatelju ime, mi je še veliko povedal o svoji domovini in o svojih rojakihi. Tudi jaz sem mu pripovedoval o svoji domovini, o njeni zgodovini, o boju jugoslovanskih narodov proti okupatorju in o povojni socialistični graditvi.

Najin pogovor se je zavlekel. Kjer je jezik odpovedal, sva si pomagala z rokami ali pa sva ugibala. Proti večeru sva se razšla, najini desnici pa sta se nekam dolgo oklepali...

Ko ga je množica pogoltnila, sem še dolgo stal na mestu in premišljeval o poteh mladega sveta, podživiljal najin pogovor in njegove besede o naši in njihovi borbi so se mi vtisnile globoko v spomin. In sklenil sem: »Res je tako!...»

Prostovoljno delo

V prostovoljnem delu v Kočevju so se v zadnjem tednu posebno izkazali člani sindikalne podružnice. Splošno gradbenega podjetja »Zidar« Kočevje, ki so prispevali največ prostovoljnih delovnih ur. Doslej je bilo opravljeno skupno 2.034 prostovoljnih delovnih ur, v zadnjem tednu pa so prispevali posamezni kolektivi naslednje število delovnih ur: Sindikalna podružnica SGP »Zidar« 414 ur, »Ključavničarstvo« 55 ur, Gimnazija 50 ur, ObLO 16, Postaja Ljudske milice Kočevje 2 uri.

31. oktober Dan varčevanja

31. oktobra je Dan varčevanja. Ljudsko varčevanje v splošnem, a denarno še posebej, je za socialistično gospodarstvo velikega pomena. Ves denar, ki se zbira z varčevanjem, se uporablja za povečanje proizvodnje in celotnega gospodarstva.

Na našem območju imamo dva denarna zavoda s hranilno službo: podružnico Komunalne banke v Kočevju, ter Zadržno hranilnico in posojilnico v Ribnici. Oba denarna zavoda lepo napredujeja in imata pri ljudeh vedno večje zaupanje.

To nam potrjuje tudi stalno naraščanje hranilnih vlog. Tokrat bomo spregovorili nekaj več besed o Komunalni banki v Kočevju.

Podružnica Komunalne banke Kočevje je bila ustanovljena 20. oktobra lanskega leta. Banka deluje na področju štirih občin: Kočevske, ribniške, sodraške in laške, kjer živi okrog 30.000 prebivalcev. S solidnim poslovanjem, si je Komunalna banka v Kočevju hitro pridobila ugled. To nam bodo potrdili tudi podatki. Vseh vlog imajo 2.387 s skupno vsoto 68.714.000 dinarjev. Največ vlog imajo delavci in uslužbeni, in sicer 862 v skupnem znesku 33.527.000 din (podatki veljajo za 30. 10. t. l.). Kmetje imajo 511 vlog s 13.396.000 din, učenci in dijaki 802 vlogi s 4 milijone 587 tisoč din, ostali 164 vlog s 16.151.000 din itd. Porast hranilnih vlog je posebno očiten pri delavcih in uslužbenih; od 1. 1. 1959 do

30. 10. 1959 so porastle vloge za 4.533.000 din, skupen porast vseh hranilnih vlog od 1. 1. 1959 do 30. 10. 1959 pa znaša 8.836.000 din.

Omeniti moramo tudi porast hranilnih vlog učencev in dijakov, ki znaša od 1. 1. letos do 30. 10. za 2.857.000 din. Med šolsko mladino moramo čut za varčevanje še naprej razvijati.

Pa še en podatek: Če primerjamo hranilne vloge, vložene v Komunalno banko v Kočevju s številom prebivalstva na tem območju pride na 1 prebivalca 2.290 din hranilnih vlog. V Sloveniji smo imeli po podatkih koncem julija t. l. v vseh denarnih zavodih 501.000 vlog v skupnem znesku nad 14 milijard din.

Nad tristo vlagateljev v Kočevju pa ima več milijonov dinarjev naloženih na hranilnih knjižicah Poštne hranilne službe.

(Nadalj. s 1. str.)

konca petletnega plana 1961. Kljub naraščajoči proizvodnji pa ne moremo biti zadovoljni s porastom narodnega dohodka. To narekuje delovnim kolektivom povečanje proizvodnje tudi v kvaliteti, zmanjšanje proizvodnih stroškov, zaposljevanje res potrebne delovne sile. Dolžnost vseh komunistov v podjetjih je, da sodelujejo v razpravah o sestavljanju plana ter aktivno spremljajo kako se izpolnjuje plan v podjetju.

V nekaterih podjetjih zaostaja naraščanje celotnega dohodka in družbenega proizvoda po predvidenem planu. Ugotoviti je treba vzroke temu.

V razpravi so se dotaknili tudi vprašanja obrti, ki v Kočevju nazaduje. Ne bi smeli dopuščati, da bi delavnice, ki jih ustanovimo za uslužnostno dejavnost razraščale v večje obrate. Potem pa nam primanjkuje uslužnostnih obratov. Pa še nekaj so ugotovili na plenumu,

kar si je vredno zapomniti: Gospodarstvo znamo razvijati, delamo pa predrago in smo zato premalo rentabilni.

Na osnovi plodne razprave in konkretnih predlogov o vprašanju družbenih planov podjetij so sklenili, naj sekretariati osnovnih organizacij ZK izvršijo analize o družbenih planih, katere naj potem na sestankih organizacij ZK skupno z upravnim odborom sindikalne podružnice podrobneje preštudirajo. O tem pa naj potem seznanijo kolektivi.

Plenum se je po temeljiti analizi posebej zavzel za to, da bi bili proizvodni gospodarski načrti podjetij sestavljeni tako, da bi v poedinah panogah gospodarstva tudi v naši komunij do konca prihodnjega leta dosegli dopolnjeni perspektivni načrti gospodarskega razvoja Kočevske in še posebej, da bi do konca leta 1960 dosegli skupno proizvodnjo 6,235 milijarde in da bi se vsi zavzeli za to, da z umnim gospodarjenjem v kolektivih dosežemo predvideno povečanje narodnega dohodka na zaposlenega in na prebivalca. To doseganje je namreč izredno pomembno za večanje osebnih prejemkov zaposlenih in pa bodoča investicijska vlaganja za razvoj podjetij in za družbeni standard. Plenum je ob zaključku pozval vse člane Zveze komunistov in vseh ostalih družbenih organizacij, da vložijo vse, da bi podjetja za prihodnje leto sprejela takšne družbene plane, ki bodo jamčili skupno proizvodnjo v komunij v okviru perspektivnega družbenega plana.

Tudi naš list bo v prihodnjih tednih stalno obveščal javnost o poteku priprav za sprejemanje proizvodnih načrtov po podjetjih. Na plenumu so razpravljali tudi o predlogu Obč. odbora ZB o nameravani proslavi 20. obletnice Zbora odposlancev slovenskega naroda, ki naj bi bila 3. oktobra 1963. Udeleženci plenuma so bili soglasni, da se organizira taka proslava v širšem merilu. Govorili so tudi o izdaji Kočevskega zbornika in drugih vprašanjih v zvezi s proslavo leta 1963.

-žem

Od Programa študirati naprej!

Zdravstvena izkaznica naj bo potrjena!

Zdravstvena izkaznica je dokument na podlagi katerega so zavarovanci, člani njegove družine, učevalci pokojnih, invalidnih in njihovih družinski člani deležni zdravniške oskrbe in vsega, kar je s tem v zvezi. Zato pa bi bilo prav, da bi imetniki zdravstvenih izkaznic le-te večkrat prebrali in se ravnali po navodilih, ki so v izkaznici, da ne bo prišlo do nepotrebnega razburjenja, ko bodo iskalji zdravniško pomoč.

Najš ljudje večkrat pozabljajo, da je treba zdravstveno izkaznico preden grede k zdravniku potrditi v gospodarski organizaciji, ustanovi ali drugih delodajalcih. Navodila so taka, da zdravnik ne sme sprejeti pacienta, razen v nujnih primerih, če izkaznica ni potrjena. Opozoril bi vas predvsem na 4. čl. navodila za imetnike zdravstvene izkaznice, ki pravi:

Na podlagi overjenih podatkov o zaposlitvi ima imetnik zdravstvene izkaznice pravico uveljavljati zdravstveno varstvo mesec dni od dneva overitve. Za zdravljenje mora zato zavarovanec ali njegov družinski član dati overiti podatke o zaposlitvi vsakih 30 dni. Le če so zavarovancu ali družinskemu članu začeta zoboprotektivna dela ali izdelava protez in ortopedskih pripomočkov, če se je le-ta začel fizikalno zdraviti, ali če mu je odobreno zdravljenje v naravnem zdravilišču, podatkov o zaposlitvi za ta dela oz. zdravljenje ni treba dati ponovno overiti, dokler niso končana ta dela oz. zdravljenje. Po-

datkov o zaposlitvi ne daje ponovno overiti tudi zavarovanec, ki se zdravi v času začasne nezmožnosti za delo, ki mu jo je upotobil organ zdravstvene službe, družinski član pa mora dati overiti podatke tudi v tem času.

Oglejmo si še člen 5: Če je imetnik zdravstvene izkaznice izven sedeža organizacije ali ustanove, ki bi mu morala overiti podatke o zaposlitvi, lahko izjemoma uveljavlja zdravstveno varstvo s potrdilom o zaposlitvi, ki ga priloži zdravstveni izkaznici.

Navodila v zdravstveni izkaznici so vsakomur razumljiva. Zato se ravnajmo po njih, da ne bomo spravljali v slabo voljo zdravstvenih organov in sebe.

Učenci šoferske šole: Stane Klun iz Nemške v., Jože Čebular iz Ivančne g., Tone Hren iz Malega Mlačeva, Jože Antonič iz Ivančne g., Lado Givalim iz Grosuplja, Janez Novak iz Kamnega vrha, Viljem Centa iz Pečkov in Ivan Malnar iz Trave

POSTATI HOČEJO ŠOFERJI

Vzporedno s splošnim razvojem naše domovine nenehno narašča tudi cestno-motorni promet. Težko bi našli mladince, niso redke tudi mladinke, ki ne bi želele sedeti za volanom in krmariti stroj, ki je poslušen vsem njihovim ukazom. Naša armada, ki je vedno bolj modernizirana in ne pozna več volovskih vpreg, potrebuje iz leta

v leto več šoferjev. Ze sedaj so bili šoferji, ki so jih izsolala avtomoto društva, zelo dobrodošla nabornim organom in vojaškim enotam. Da bi pa bilo teh še več, je Avto-moto društvo Kočevje ustanovilo posebno šolo s strjenim celodnevnim poukom. V zvezi in denarnimi sredstvi jih je podprla JLA in te dni bo prva skupina opravljala šoferske izpite.

Zanimalo nas je življenje prvih učencev šoferske šole v Kočevju. Vsi so še mladi in ne bo dolgo, ko bodo odšli na oslужenje kadrovskega roka. Vsi imajo že vojaške obleke, zato se vedejo tudi kot vojaki. Dan jim hitro mine, del na predavanjih, ponavljanju snovi in seveda najbolj zanimive pa so praktične vožnje, ki jih imajo na igrišču za Sečkovim domom in drugod.

Za trenutek je učitelj, pod čigar nadzorstvom učenci posamič vozijo avto, prepustil mesto našemu reporterju. Za volanom je sedel Tone Ilc iz Goriče vasi in novinarju povedal vse, kar ga je zanimalo. Kot že »star« šofer je hitro in natančno vodil avto, menjal brzine, vozil levo-desno, nazaj. Zaupal je tudi, da imajo doma kmetije, vendar on hoče biti šofer. V vojski bo svoje znanje še izpopolnil, opravil potrebne izpite in ko bo odslužil kadrovski rok se bo zaposlil kot šofer. Iz njegovega obraza se je razbralo, da niso to trenutne želje, temveč volja, ki ji ni takih zaprek, da jih mladi Tone ne bi obvladal.

V odmoru so tudi ostali v zboru odgovarjali, da so zelo veseli, ker lahko obiskujejo to šolo in se tudi trudijo, da bi potrebno znanje čim bolj obvladali. Učence sta pohvalila tudi Ivan Zgone in Lado Gašparac, ki neposredno vodita šolo. Povedala sta, da je med mladinci veliko zanimanja za to šolo in prihajajo celo njihovi starši s

Tone Ilc za volanom

Bilo je okrog šeste ure zjutraj, ko sem iz vrha sodraškega griča opazoval dolino pod seboj. Megla se je dvignila in dolino je obila svetloba, sprva res še motna, potem pa je bilo vedno bolj svetlo. Cesta je bila vse do potoških lazov pustila in prazna. Ko se cesta na lazih prevesi proti Loškemu potoku, je postalo mrzlo. Od nekje je prišel mrzel veter, ki prepriha do kosti.

»Hi jo, hi«, sem slišal v gmajni govoriti voznike. Srečal sem jih celo vrsto. Na vozilih so imeli naloženo »celulozo«, obeljene drogeve, dolge 1 m, ki bodo šli v predelavo za papir. »Se zaslužijo kaj s celulozo«, sem pobaral enega od njih. »Tako, srednja reč,« sem

dobil odgovor. »Hi jo, hi,« je zamrl šele, ko sem prišel na Hrib. Smrekarjev oče iz Retij je nemirno stopical na cesti. Zeblo ga je, zato je imel roke globoko v žepih. »Kolego iz Malega loga čakam. Skupaj delava na cesti.«

»Ali še niste upokojeni?«

»Invalidsko sem upokojen. Čez eno leto, ko bom dovolj star, bom dobil starostno pokojnino. Kaj hočem, delam sem celo življenje pa imam še premo delovne dobe, ker pred vojno nisem bil socialno zavarovan. Privatnikom se pač ni hotelo plačevati socialnih prispevkov za nas delavce. Vmes je bila tudi brezposelnost...«

»Koliko prejemate invalidnine?«

»Nekaj nad dva tisoč dinarjev mesečno. To ne zadostuje za preživljanje, zato sem zaposlen še 4 ure dnevno, da si tako življenjski standard izboljšam...«

V veliki vasi v Travniku ima gostilno edino Marija Ivančičeva. Stopil sem na požirek v gostilno, da si ogrejem premle ude.

»Gostilniško poslopje ste lepo uredili,« sem se zapletel v pogovor s tovariščo Ivančičevo.

»To smo obnovili pred leti. Hiša je bila med vojno 1942. leta požgana. Ostali so samo zidovi. Tistega dne ne bom nikoli pozabila. Hčerka je bila stara komaj 4 dni, ko je dom gorel. Morala sem bežati z otrokom... Teško je bilo takrat, ko so podvignili Italijani požigali.«

V gostilno je prišel domačin, delavec, obložen z nahrbtnikom. »Za 50 din salame in pelinkovec,« je naročil.

Pobaral sem ga, kam je namenjen. Dejal je, da gre v gozd. Ima šest dni dopusta, ki ga bo izrabil za svoja opravila.

»Kje si zaposlen,« me je zanimalo?

»Na žagi (»Smreki«). Tu delam šele šest mesecev. Polovico dopusta so mi prečali pri podjetju, kjer sem bil prej v službi.«

»Koliko zaslužiš?«

»Okrog 10.000 dinarjev mi pride mesečno. Ni bogve kaj, nekaj je pa le.«

Odšel je po svoji poti, mene pa je vzela cesta proti Dragi. Ko se je razkldala mrzla megla, se je razlila sončna svetloba in vsej svoji lepoti. Vasi so oživele. Pred praghi hiš so se kot matički gredli mali kuštravčki. Na bližnjih njivah in senožetih so cingljali kravji zvoci, za njimi pa so se prestopali pastirji. Pred marsikatero hišo sem slišal značilni vzven žag. Jesen je tu, zato je treba pripraviti drva za kurjavo.

Z rastočo sončno toploto so oživele tudi ceste in pota. Naredil se je lep sončen dan, kakršnih si še veliko želimo...

K. O.

Srečanje z učiteljico Marico

Marica Seg, učiteljica in upraviteljica obnem najmanjše šole v sodraški občini — v Novem kotu, je bila prijetno presenečena, ko sem vstopil v razred. Sola je v privatni hiši, v majhni sobi.

»Kako se počutite v tej šoli,« sem pobaral mlado učiteljico.

»Kar dobro, kraju in ljudem sem se že privadila. Težave so edino v tem, ker smo tako oddaljeni od prometnih poti!«

»Koliko časa poučujete v Novem kotu?«

»Od začetka šolskega leta. Lansko leto, ko sem prvič nastopila učiteljski poklic, pa sem bila v Loškem potoku.«

Učiteljica Marica je doma iz Sodražice, na učiteljsku pa jo je štendirala občina Sodražica. Ko sva bila sredi živahnega pogovora, sem jo vprašal (indiskretno vprašanje!), koliko je stara. Povedala je, da ima za seboj 22 let.

»Povejte prosim, koliko otrok poučujete?«

»V naši šoli imamo skupno 19 otrok, ki obiskujejo 1. 2., 4. in 5. razred. Otroci so iz Novega in Starega kota.«

Kje so pa otroci 3. razreda ter 6., 7. in 8. razreda.«

»Tretjega razreda ni, ker nimamo nobenega otroka za ta razred. Otroci od 6. do 8. razreda pa obiskujejo šolo v Starem trgu pri Ložu, Kočevju ali drugje.«

»Kako imate razporejen pouk?«

»Dopolodne poučujem 4. in 5. razred, popoldne pa 1. in 2. razred. Največ otrok obiskuje 2. razred in sicer 9, v 4. razredu 6, v 1. in 5. razredu pa po dva otroka.«

»Pa otroci, se pridno učijo?«

»Res, kar veselje imam z njimi. Dobro se učijo.«

»Čez okno šolske učilnice sta se prikazali dve glavici, potem pa spet skrili. Ura je bila komaj pol ene in šolarček in šolarica bi že razreda v šolo. Pouk pa se začne šele

ob eni uri.

»Se vam kaj oglašla domotožje?«

»Ni čas misliti na dom. Praktično sem zaposlena ves dan in še v noč.«

»Pridejo starši radi na roditeljske sestanke?«

»Da, prav vsi pridejo. Zelo se zanimajo kako je z učenjem in napredovanjem njihovih otrok, tako da mora človek imeti take ljudi rad.«

Na steni male učilnice sem videl velik zemljevid in še nekaj drugih šolskih pripomočkov. »Najvažnejša učila imamo, imamo tudi radio, samo elektrike še nimamo, da bi poslušali šolske oddaje,« je pripovedovala mlada učiteljica Marica.

»Imate šolsko kuhinjo?«

»Imamo, vseh 19 otrok dobiva malico v šoli. Obrok je dosedaj stal 8 dinarjev. Za naprej bomo verjetno morali za malenkost ceno obroku dvigniti, ker ne krijemo stroškov. Malice so izdatne. Šolska kuhinja je pri nas začela z delom v oktobru.«

»Ali vas veseli učiteljski poklic?«

»Zelo, in ni mi žal, da sem si izbrala prav ta poklic, ki je, čeprav naporen, lep.«

»So slovesu sem ji zaželel veliko veselih ur pri pouku njenih šolarčkov, ki imajo svojo učiteljico radi, in da bi se tudi za naprej dobro počutila v sredi dobrih ljudi Novega in Starega kota.«

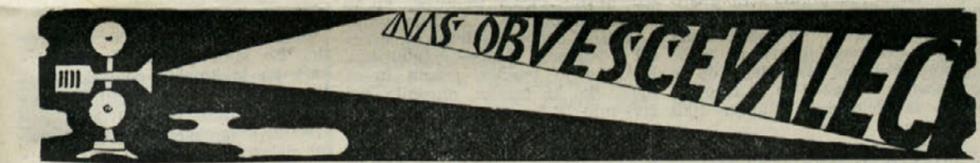
K. Oražem

OBVESTILO

DPD »SVOBODA« Kočevje — mesto ima v torek dne 3. 11. 1959. ob 19.30 uri v prostorih gimnazije v Kočevju svoj

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se obnega zboru polnopravno v šolo. Pouk pa se začne šele

KOLENDAR
Sobota, 31. oktobra — Bolfenk
Nedelja, 1. novembra — Dan mrtvih
Ponedeljek 2. novembra — Dušanika
Torek, 3. novembra — Silva
Sreda, 4. novembra — Drago
Četrtek, 5. novembra — Zahar
Petek, 6. novembra — Lenart

GIBANJE PREBIVALSTVA

SODRAŽICA
Rodila je Campa Anica, gospodinja iz Sodražice 64 — dečka Stanislava.

PREDGRAD
Rodila je Movrin Marija, gospodinja iz Vimolja 1 — dečka Petra.

VELIKE LASČE
V ljubljanski porodnišnici je rodila Žužek Angela, gospodinja iz Karlovice 7 — dečka Vinka.
Umrli je Lunder Jože, preužitkar iz Ulake 5, star 85 let.

KOSTEL
Umrli je Rački Neža roj. Verderber, kmetovalka iz Grgelj 3, stara 75 let.

DOLENJA VAS
Poročili so se: Nimac Mladenko, tesar iz Kočevja, Roška c. 7 a, star 25 let in Stare Julijana, kuharica iz Dolenje vasi 48, stara 26 let. V Hinjahu sta se poročila Plot Janez, delavec iz Ratje star 30 let in Vidervol Karolina, kmetica iz Dolenje vasi 67, stara 36 let.
Umrli je Pust Neža, gospodinja iz Prigorice 9, stara 73 let.

RIBNICA
Rodili sta: Starčević Ivanka, gospodinja iz Gorenje vasi 4 — dečka Dragoša in Veinberger Dušanika, gospodinja iz Gorenje vasi 6 — dečka Gorazda.
Poročila sta se: Govže Alojz, delavec iz Brež 4 in Ambrožič Angelca, uslužbenka iz Goriče vasi 58.

LOŠKI POTOK
Poročila sta se: Turk Janez, kmetovalec iz Retij 4, star 24 let in Turk Jožeta, delavka iz Retij 14, stara 19 let.

DOBREPOLJE
Rodili sta: Krašovec Rozalija, gospodinja iz Tržiča 14 — deklko Martino in Hrovat Ana, gospodinja iz Kompolja 34 — dečka Jožeta.

Umrli sta: Stenta Marija roj. Brodnik, upokojenka iz Vidma 5, stara 87 let in Gornik Jože, soc. podpiranec iz Doma počitka, Ponikve doma iz Zimaric pri Sodražici, star 75 let.

KOČEVJE
Rodila je Hočvar Danijela, gospodinja iz Kočevja, Trata 38 — deklko Slavico.

KINO
JADRAN, Kočevje: od 30. oktobra do 1. novembra ameriški barvni vstavlison film »V senci vešal«, 4. in 5. novembra francoski film »Clovek v dežnem plašču«, od 6. do 8. novembra ameriški barvni cinemasopski film »Dirka za soncem«.

RIBNICA: 31. oktobra in 1. novembra češki film »Sola očetov«, 7. in 8. novembra ameriški cinemasopski film »Mož s tisoč obrazi«.

SODRAŽICA: 31. oktobra in 1. novembra ameriški film »Grand hotel«, 7. in 8. novembra ameriški film »Vzhodna - zahodna strane«.

LOŠKI POTOK: 1. novembra mehiški film »Minu«, 8. novembra angleški barvni film »Plavolasa zapeljivka«.

VELIKE LASČE: 31. oktobra in 1. novembra angleški film »Bežno srečanje«, 7. in 8. novembra francoski barvni film »Bel Ami«.

DOBREPOLJE: 31. oktobra in 1. novembra ameriški barvni cinemasopski film »Prišel iz Laramija«, 4. novembra angl. film »Podzemlje Pariza«, 7. in 8. novembra ameriški barvni film »Borba v vsemirju«.

PONIKVE: 5. novembra angleški film »Podzemlje Pariza«.

KOČEVSKA REKA: 31. oktobra in 1. novembra vzhodno nemški barvni film »Zgodba o malem Muku«, 4. novembra vzhodno nemški film »Podanik«, 7. in 8. novembra angleški barvni film »Zvezda Indije«.

PREDGRAD: 31. oktobra in 1. novembra ameriški barvni film »Zaznamovan«, 7. in 8. novembra francoski barvni film »Lukrecia Borgia«.

OSILNICA: 1. novembra ameriški barvni film »Zvezda je rojena«, 8. novembra madžarski film »Nedeljska romanca«.

BROD NA KOLPI: 31. oktobra in 1. novembra jugoslovanski barvni film »Pop Cira in pop Špirac«, 7. in 8. novembra barvni film »Boj za posest«.

SVOBODA, Rudnik: 31. oktobra in 1. novembra francosko-italijanski barvni film »Parižanka«.

DEŽURNE TRGOVINE
Dežurno službo imajo: V soboto, 31. oktobra od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure, trgovina »Preškrba«, Trg svobode. V soboto 7. novembra, ob istem času, ima dežurno službo trgovina »Specerija«, Roška cesta.

PREKLIC
Preključujem in obžalujem neresnične izjave o Meh Tereziji iz Gorenje vasi v pismu, ki je bilo poslano na naslov njenega moža Meha Ignaca. Obama se zahvaljujem, da zoper mene nista vložila tožbe.

Matelič Ivana, Gorenja vas 65 pri Ribnici.

IZGUBLJENO
Na avtobusu od Novega mesta do Kočevja sem izgubila dne 19. t. m. denarnico z dokumenti. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne v trgovini »Sadje zelenjava« Kočevje.

Krne Alojzija

PRODAM
Naprodaj je hiša primerna za obrtnika sredi Gorenje vasi ter kozolec, ki se da prestaviti. Vprašati v Gorenji vasi pri Ribnici št. 8, najkasneje v 14 dneh.

Enostanovanjsko hišo z vsemi pritliklinami in vrtom prodam v Gornji Radgoni, ali zamenjam v Kočevju; (po dogovoru). Naslov se dobi na upravi lista.

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni ured. Matija Cetinski. — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva v naprej. Za inozemstvo je 800 din oz. 2,5 ameriškega dolarja. Tekoči račun

600-713
1-265
pri KB, podružnica za Kočevje.

NOVICE

POSREDUJEJO

Sem trenutno v tujini in si s prihranki nameravam kupiti traktor s priključki. Zanima me, ali bi lahko z njim opravljal usluge na polju oziroma pogodbeno s Kmetijsko zadrugo. Koliko bi moral plačati za registracijo traktorja in koliko letno davka?

D. J. Bergenstadt Nemčija

Skoraj ni več zadruga, ki bi ne imela svoj traktor s priključki, zato menimo, da s tem delom ne bo dobička. Za registracijo traktorja bi plačali 10 tisoč din, od zaslužka dohodnino in sicer do 30 tisoč din 12 %, z večjim dohodkom pa se lestvica progresivno zviša. Če bi opravljal prevoz, pa bi plačali še 20 % prometnega davka.

—*—

Prosimo če mi razložite kaka je črnogorska zastava?

Dj. M.

Od zgoraj navzdol: rdeča-modra-bela z rdečo peterokrako v sredini.

—*—

V razpravah o Kočevskih Nemcih se večkrat omenja, da je kdo bil član »Kulturbunda«. Kakšna je bila ta organizacija?

A. S. Kočevje-Rudnik

To je prvotno bila nacistična prosvetna organizacija, ki je pod krinko kulturno prosvetne dejavnosti imela nalogo, da v drugih državah opravlja vohunsko službo in je predstavljala tudi peto kolono. Kočevski Nemci so bili številno vključeni v tej organizaciji.

—*—

Veliko se govori, da so Sovjetski znanstveniki objavili fotografijo tiste strani Meseca, ki ga mi ne vidimo. Zelela bi to videti, pa vas prosim, da tudi vi to sliko objavite.

Tanja Lavrič

Zvedeli smo, da so Sovjetski listi pretekli tork objavili fotografijo Meseca, ki ga mi ne vidimo. Ko bo nam uspelo to sliko dobiti, jo bomo objavili.

—*—

Stric mi je priporočil, da naj jem veliko zemeljskih lešnikov-kikiriki, ker da so zelo redni. Ali lahko poveste zakaj se imenuje zemeljski lešnik in kake hranilne snovi vsebuje.

Franci Č. učencec

Kikiriki-zemeljski lešnik plodi v zemlji približno kot krompir. Plod vsebuje 50 % maščobe in 25 % beljakovin, zato je tudi tako izdaten. Pečen se uporablja kot jed iz njega pa proizvajajo jedilno olje in razne kozmetične preparate, tropine pa uporabljajo za živinsko krmo.

—*—

Zanima me kdaj so na Slovenskem prvič javno predvajali kino in kje je to bilo.

Ljubitelj filma

Prve kinopredstave na Slovenskem so bile 1905 v Turjaškem gradu.

—*—

Imam deklet, ki je tako strogo vzgojena, da se ne dovolijo pred poroko niti poljubiti. Kaj naj storim?

»Nesrečni Janko«

Čimprej na matični urad!

(Nadaljevanje)

Ta letak KP je Kočevske Nemce iznenadil. Niso mogli doumeti, da se najdejo prav na Kočevskem, v tej trdnjavi nemstva v južni Sloveniji ljudje, ki si upajo tako govoriti o njihovem firerju, ki je bil v njihovih očeh nadčlovek. Vendar so se našli med njimi tudi ljudje, posebno nekateri starejši, ki so se ob tem letaku zamislili, ki so podvomili v dokončno zmago nemškega orožja in s straham pomislili na svojo usodo, če bi se to res zgodilo. Tudi prodiranje nemške armade na zahod in globoko v srce Sovjetske zveze ter še hujša propaganda hitlerjanskih fanatikov, ni mogla popolnoma paralizirati uspeha tega letaka.

Kočevski Nemci so zagnali krik proti komunistom in zahtevali od italijanske oblasti, da pozopre vse znane komuniste, prvenstveno pa njihovega voditelja tovariša Seška. Italijani so pa tedaj vodili na Kočevskem svojo lastno, od Nemcev neodvisno politiko in niso ugodili njihovim zahtevam. Skušali so pa dobiti v roke to. Seška. Da bi ga dobili, so razpisali visoko nagrado 100.000 lir. Kočevski Nemci so začeli z zasledovanjem Seška. Ko se je nahajal v poletju 1941 nekaj

Rdeči križ pripravlja tečaje

Kakor vsako leto za zimsko sezono, ima tudi za letošnje Občinski odbor Rdečega križa Kočevje v programu več tečajev in predavanj. Letos se bodo nadaljevali trije nadaljevalni tečaji za vaško mladino v Osilnici, Predgradu in Zeljnah. Za predavanja na teh tečajih je predvidenih 70 ur. Mladi ljudje bodo seznanjeni z zdravstveno zaščito nosečnic, novorojenčkov in dojenčkov, vzgojo za zakon, malih asanacijah in drugem. Zdravstveno poučni tečajji so predvideni tudi v podjetjih — za vodilno osebje, za vajence in mlade delavce in delavke do 18 let starosti, ter za dekleta in fante od 18 do 25 let starosti.

Ko smo se zanimali za te stvari

na Občinskem odboru RK so nam povedali, da bodo predvidoma vsi tečajji in predavanja v okviru Delavske univerze Kočevje.

Zahvala pionirjev Bračičeve šole

Pionirji odreda »Mirka Bračiča« iz Kočevja so poslali Občinskemu odboru SZDL naslednje zahvalno pismo:

»Občinskemu odboru Socialistične zveze delovnih ljudi v Kočevju Pionirji odreda Mirka Bračiča v Kočevju, zbrani na pionirskem sestanku, pošiljamo pionirske pozdrave Občinskemu odboru Socialistične zveze delovnega ljudstva v Kočevju.

TO IN ONO

PREDAVANJE O SLOVENIJI

Delavska univerza v Kočevju je začela novo sezono s predavanjem »Slovenija v barvah«. Predaval je tov. Kambič iz Ljubljane. V kratkem času je v lepih barvnih slikah pričaral pred naše oči podobo lepih slovenskih pokrajin in njihove značilnosti. Prikazal nam je Slovenijo takšno, kakršna vzbuja s svojimi naravnimi lepotami upravičeno zavist tujih turistov. Dejal je, da je na svojih potovanjih po Sloveniji, ko je posnel tudi prikazane slike, srečal mnogo tujih turistov. Na Bledu mu je nek Francoski baje dejal, da smo Slovenci nekoliko nemarni ljudje. Za takšne naravne lepote, kot jih imamo, bi morali narediti večjo reklamo in omogočiti tujim turistom, da se z njimi seznanijo. Med drugim pa je tov. Kambič dejal tudi tole: »Prišel sem vse do Pacifika in preprotoval mnogo sveta. Toda, ko sem se vrnil v Slovenijo sem bil še bolj trdno prepričan, da je naša Slovenija med najlepšimi deželami na svetu in Slovenci bi bili lahko glede tega manj skromni. Marsikdo nam lahko zavida to, kar imamo.«

Dvorano za komitejem je napolnila predvsem mladina. Vsi, ki so bili prisotni, pa so si gotovo želeli, da bi bilo še več takih predavanj, kot je bilo pretekli tork.

-an

KZ HRIB USPEŠNO GOSPODARI

Letni gospodarski plan Kmetijske zadruge Hrib v Loškem potoku znaša za 1959. leto 90.600.000 dinarjev. V prvem polletju je zadruga realizirala že 50 milijonov din planu. Tudi v drugi polovici leta se delo uspešno razvija, zato predvidevajo, da bodo do konca leta dosegli 100 milijonov dinarjev prometa.

SPOMINSKI DNEVI

- XI. 1943 so partizanske jedinice vodile težke boje z Nemci pri Novem kotu. Ubilih je bilo 50 Nemcev.
- XI. 1944 so vrli Nemci in domobranci v svobodni Koprivnik. Partizani so napad odbili. Padel je komandant zaščitne brigade Glavnega štaba Slovenije Lojze Kolman-Marok.
- XI. 1944 je napadla zavezniška aviacija okupatorjeve postojanke v Kočevju in Ribnici, ter železniško proggo. Pri tem napadu je sodelovalo 30 zavezniških letal.
- XI. 1942 je bilo v Ljubljani zasedanje plenuma OF.
- XI. 1928 je bil v Drezdenu - Nemčija četrti kongres KPJ.
- XI. 1917 je bil začetek velike oktobrske revolucije v Rusiji.
- XI. 1944 se je ponesrečil in umrl Franc Rozman - Stane, komandant glavnega štaba NOV in PO Slovenije.

PRVI PARTIZANI

V poletju 1941 je Partija nameravala ustanoviti prvi partizanski oddelek na Kočevskem. Vendar je bilo to zelo tvegano, ker je bilo preveč izdajalcev, kočevskih Nemcev, ki bi jih prav lahko izsledili in s pomočjo Italijanov uničili. V avgustu leta 1941 se je formalno na področju bivšega okraja Kočevje na Travniki gori nad Sodražico, prvi partizanski oddelek, ribniška četa. Komandir te čete je bil Filip Tekavec-Gasper, komisar pa Janez Kmet, oba iz Ribnice. V tej četi so bili kod prvi partizani: š. Janez Lovšin, Anton Križman, Bene Frakel, Anton Majnik, Črnač iz Primorske, Istok iz Dolenje vasi, Ivan Zajc iz Zimarič, Janez Hočvar iz Velikih Lašč,

Peter Peterlin iz Ljubljane, Feliks Cvar iz Zimarič, Zigmund in drugi. Z 19. avgusta 1941 so streljali trije partizani na italijansko postojanko. Konec avgusta 1941 je ribniška četa napadla iz zasede na Jasnici močno italijansko kolno, ki se je pomikala iz Ribnice proti Kočevju in jo pognala v beg nazaj proti Ribnici. Pri tem napadu so imeli Italijani več mrtvih in ranjenih. Nekaj tednov pozneje je ribniška četa izvršila akcijo na železniško proggo pri Ortnoku. Ob koncu septembra 1941 je napadla karabnersko postajo v Sodražici. V začetku oktobra 1941 je porušila pri Sv. Gregorju več drogov električnega daljnovoja. 19. oktobra 1941 je v sodelovanju s krimskimi bataljonom uničila italijansko posadko v Ložu. S tem je odigrala ribniška četa pionirsko vlogo na Kočevskem.

Tudi v Kočevju se je prijavilo v jeseni 1941 večje število mladih fantov v partizane. Postavljen je bil tudi rok, kdaj naj bi odšli.

TRAVNIK

Kmetijska zadruga v Travniku je izpolnila polletni plan s 113 %, finančni plan pa je bil presežen s 15 %. Zadruga je na dobri poti in dobro gospodari.

IVAN FAJDIGA

Fajdiga je bil rojen 1904. leta v Sodražici v napredni družini. Po končani osnovni šoli je obiskoval trgovsko šolo v Ljubljani. Sodeloval je pri vseh naprednih organizacijah v Sodražici, posebno pa pri Sokolu. Pri prvem zračnem napadu na Sodražico junija 1942 je bil ranjen v nogo. Na zdravljenje so ga odpeljali v partizansko bolnico nad Zapotokom pri Kureščku. Ob ofenzivi so ga Italijani aretirali in ga hoteli v Zamostec ustreliti. Potem so ga imeli Italijani stalno pod kontrolo. Prepovedali so mu tudi prebivanje v Sodražici. Po kapitulaciji Italije je prišel domov. Vključil se je v delo Rajonskega odbora Sodražica. Zaradi bolne noge ni mogel v času nemške ofenzive v gozdove. Ko so prišli v Sodražico Nemci, so ga takoj aretirali. Zaprt je bil v Ljubljani. Kmalu potem je prišel v roke domobrancem, ki so ga ustrelili.

IVAN ŠEGA

Rodil se je 21. 1. 1919 v Retjah. Doma je bil iz številne in revne družine, zato si je moral že v rani

JAKOB ŠEGA

Tudi Jakob se je rodil v Retjah. Rojen je bil 27. 4. 1916 v siromašni trgovski družini. Bil je gozdni delavec in se je zgodaj služiti kruh z delom v gozgovih. V partizane je vstopil po kapitulaciji Italije. Nahajal se je v Gradnikovi brigadi, kjer se je hrabro bojeval s sovražnikom. Nemci so ga ubili v marcu 1944, ko je padel v njihovo zasedo pri Črnem vrhu pri Idriji.

EDVARD ŠEGA

Doma je bil iz Retij, rojen pa je bil 1908 leta v revni kmečki družini. Bil je gozdni delavec in se je preživljal s trdim delom. Spomladi 1942 se je napotil po opravkih na Bloke. Tam so ga dobili Italijani. Najprej so ga mučili, potem pa ustrelili.

DOMINIK GORNIK

Rodil se je v družini malega kmeta 27. avgusta 1916 v Jelovcu pri Sodražici. Po končani osnovni šoli je delal doma na kmetiji. V partizane je vstopil v maju 1942. V avgustu istega leta je prišel domov, da bi se oskrbel z nekaterimi stvarmi. Padel je v roke Italijanov, ki so ga internirali na Rabu. Po kapitulaciji Italije se je vrnil v domovino kot partizan Rabske brigade. V boju s sovražnikom je padel 26. decembra 1943 pri Vrbovskem na Hrvaškem.

FRANC GREGORIČ

Bil je študent, rojen 28. 9. 1925 v Sodražici, v družini malega kmeta. Zaradi naprednega mišljenja so ga Italijani kljub mladosti in šoli internirali. Najprej se je nahajal v Gonarsu, kasneje pa v Trevisi, kjer je bil do kapitulacije Italije. Ko se je vračal iz internacije proti domu, se je vključil v partizanske vrste. Nahajal se je v Serčerjevi brigadi kot borec, obveščevalec in kurir. Ob nekem prehodu pri Solčavi je padel v nemško zasedo v dneh 22—23. 10. 1944 in bil ubit.

ANTON HENIGMAN

Rodil se je 11. 9. 1909 v Sodražici. Po policu je bil čevljar, izhaja pa iz kmečko-delavske družine. Stariši so ga vzgojili v naprednem duhu. Deloval je v naprednih organizacijah. Z OF je začel delati že leta 1941. Po kapitulaciji Italije je bil član Rajonskega odbora Sodražica. 7. junija 1944 ga je aretirala »črna roka« skupno z nečakom Ivanko Vesel partizansko aktivnostjo iz Sodražice. Odpeljali so ju v Velike Lašče. Tam so ju domobranci mučili, potem pa izpustili, češ da gresta lahko domov. Ko sta prišla iz Lašč blizu gozda, so ju v zasedi čakali domobranci — črna roka in ju ustrelili.

FRANC KOŠIR

Doma je bil iz Sodražice, rodil pa se je 27. 7. 1904 v delavski družini. Po poklicu je bil mizar. V času stare Jugoslavije se je udeležil v naprednih organizacijah. Z osvobodilnim gibanjem se je povezal že leta 1941. Zbiral je orožje in municijo ter drug material. 29. maja 1942 je vstopil v partizane. Dodeljen je bil v Stajerski bataljon. V italijanski ofenzivi je bil 6. avgusta 1942 zalet od sovražne krogle nad vasjo Krkovo blizu Karlovice.

-žem

ŠTEVILNE SO BILE ŽRTVE, KI SO JIH NAŠI KRAJI DALI ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE. PRI OBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPESE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA

mladosti služiti kruh. Ivan je bil zaveden fant, zato je vstopil v NOV že kmalu v začetku oboroženega upora. Nahajal se je v Serčerjevi brigadi. Bil je hraber partizan. V nekem boju z Nemci je padel nekje na Stajerskem.

OB DNEVU MRTVIH

Jutri, 1. novembra bo Dan mrtvih. Na pokopališčih se bodo zbirali svojci umrlih. Na grobove bodo položili rože in ubujali spomine na drage pokojnike. Pred spomeniki padlih junakov v NOV bodo žalne slovesnosti posvečene njihovemu spominu. Dan mrtvih je najbolj žalosten dan v letu...

Minula vojna je terjala grobove tudi najmlajših, otrok, ki bi šele sedaj postali fantje in dekleta. Sovražnik jih je obsodil na smrt, ko jim je bila mladost rosna, ko se je niti niso še zavedali...

Umreti so morali, ko so komaj začeli živeti, umreti pa so morali zato, ker so bili njihovi starši zavedni Slovenci... Umreti so morali v pregonstvu, v Gonarsu, na Rabu... ali pa so morali umreti doma. Taka je bila zapoved sovražnika...

Antici Janež iz Starega kota je bilo komaj dve leti, ko je morala s starši v pregonstvo v Gonars. Ali je mogel tak otrok prizadejati okupatorju kaj hudega? In vendar je bil otrok obsojen na trpljenje, glad, na smrt. Ali ni bilo hudogo gledati staršem trpljenje svojega otroka, ko je prošil za kruh, mleko... pa mu nista mogla nuditi ničesar — sama na smrt lačna. Ali ni bil težak trenutek, ko je otrok zaradi vsega hudega umrl.

Anticni bratec Boltežar se je rodil v januarju 1943 — v taborišču. Mati se je trudila, trpela in se bala, da bi otroka ohranila pri življenju. Kdo ne razume bolečine matere, ko vekajočemu otroku ni mogla nuditi skoro ničesar. Dala bi mu srčno kri, da bi otrok ostal živ. V septembru 1943 je življenje malemu trpinčku usahnilo...

Če bi bila Ivanka Janež, njeni starši so bili iz Starega kota, še živa, bi pisalo v njenem rojstnem listu: rojena 21. VIII. 1942 v taborišču na Rabu. Se nerajna je bila obsojena na smrt. Njeni starši so bili kot mnogi drugi obsojeni na izgnanstvo na Rabu. Kdo ne bi razumel trpljenje in strahu matere pred neznanim, ko se je pripravljala na porod; ali bo otrok ostal živ? V pogojih kateri so vladali v taborišču, mali Ivanki ni bilo dano, da bi preživela taborišče in vojno. Ko ji je bilo komaj tri dni, je morala z materjo pod šotor. Ta ji je bil dom v dežju in mrazu, lakoti in vsej bedi taboriščnega življenja do prerane smrti. Umrla je na dan Novega leta 1943.

Na Dan mrtvih se spomnimo tudi na te male mučenike, na njihovo veliko daritev na oltar domovine za svobodo...

-žem

Partija na Kočevskem pred in med vojno

DELO SKOJ LETA 1941

V letu 1941 je bil v Kočevju okrajni komite SKOJ. Sekretar je bil Albin Videnič iz Salke vasi. Prav tako so bile v Kočevju dve osnovni organizaciji SKOJ, in sicer prva za mesto; njen sekretar je bil Jože Rankel, druga pa na Rudniku s sekretarjem Dombijem. Na sestanku SKOJ, ki so se vršili največ pri Knapiču in Tomšiču v Konca vasi, včasih pa tudi v gozdu za Rinžo, so prihajali tudi iz Ribnice, posebno Nosan Stane. V juniju 1941 je bila ustanovljena SKOJ organizacija tudi v Ribnici. Poleg SKOJ so bile v Kočevju tudi dve mladinske organizacije, ki so delale pod vodstvom SKOJ. Ena je bila v mestu, druga pa na Rudniku. Po okupaciji Jugoslavije so se sestavljale iz mladincev petorke, njih vodje so bili skojevci. V vsaki petorki je bila vsaj po ena mladinka. V začetku so bile organizirane štiri petorke, pozneje se je njih število zvišalo na devet.

Iz najboljših mladincev je bila v mestu sestavljena likvidatorska grupa, kateri so bile namenjene posebne naloge. Prav tako je bila na Rudniku sestavljena grupa za diverzije in sabotaže.

Osnovna naloga SKOJ je bila zbirati okrog sebe mladino, voditi z nje sestane in jo vključevati v delo Osvobodilne fronte, voditi petorke pri razpečevanju Slovenskega poročevalca in ostalega propagandnega materiala, vršiti listkovne akcije po mestu in okolici, zbirati hrano, orožje in ostale potrebščine ter prispevke za OF, vršiti agitacijo za odhod mladine v partizane.

Diverzantska grupa je imela nalogo preprečevati proizvodnjo, predvsem premoga, ki ga je okupator najbolj potreboval. Zato je preobračala vagončke na rudniku, uničevala kretne in tirnice, metala opilke v ležaje vagončkov, rezala kable v rovih in na dnevnem kopu, onesposabljala stroje, odvezemala električne stroje za vžiganje min, kable, žico orodje, telefone itd. in jih oddajala za partizane.

kaj tednov pozneje je pripravila akcijo za miniranje skladišča bencina in nafte na rudniku. Ker pa bi ta akcija povzročila velike žrtve med civilnim prebivalstvom, se je to opustilo.

Likvidatorska grupa je imela nalogo, da budno pazi na domače izdajalce in sovražnike ljudstva. Pisala je opominjalna pisma onim, ki so se vpisali v fašistično društvo »Dopolavoro« ali drugače začeli sodelovati z okupatorjem in jih opozarjala na posledice. Mladim ženskam, ki so se vlačile z okupatorskimi vojaki, so ostrigli lase. Prebivalstvo so svarili pred nakupom emonskih hiš, ki jih je prodajala Emona po odselitvi Nemcev.

V jeseni 1941 je začel izhajati v Kočevju poleg Slovenskega poročevalca še »Pravi Poročevalec«. Likvidatorska grupa je dobila nalogo, da ugotovi, kje se ta »Pravi poročevalec« tiska, kje se vršijo sestanki in kdo hodi na te sestanke. Prav kmalu se je ugotovilo, da so sestanki pri geometru Sifrarju in Havelki na stanovanju, kjer so ga tudi tiskali. To so bili organizatorji Bele garde v Kočevju in so skušali s tem dezinformirati in motiti delo OF.